

Sisällys

1 Maailmankatsomus ja kulttuuri 10

Maailmankuva liittyy aikaan ja paikkaan	12
Maailmankatsomus on yksilöllinen	13
Kulttuuri on laaja käsite	14
Kansalliset kulttuurit liittyvät alueeseen	15
Kulttuurit eivät ole yhtenäisiä	16
Kulttuurit muotoutuvat muuttuvassa maailmassa	17
Kohtaaminen vaatii keskustelutaitoja	18
UNESCO suojelee maailmanperintöä	18
* Arman Alizad	21
Taito ja tehtävät	22

2 Tieto osana maailmankuvaa 24

Mitä tieto on?	26
Tietoa omaksutaan kotona ja koulussa	27
Tieteellinen tutkimus etenee vaihe vaiheelta	29
Tieteet tutkivat erilaisia ilmiöitä	30
Näennäistieteet esittävät uskomuksia tietona	31
Uskomukset voivat olla virheellisiä	32
Tietoon suhtaudutaan eri tavoin	33
* Malariatutkija Tu Youyou	35
Taito ja tehtävät	36

3 Kulttuurien ja katsomusten tutkiminen 38

Kulttuurintutkimuksessa yhdistellään eri näkökulmia	40
Kulttuuriantropologia on kiinnostunut eri kulttuureista	41
Kulttuuriperinnön tutkimus turvaa arvokkaita asioita	42
Mediatutkimus on kiinnostunut nykyculttuurin ilmiöistä	43
Uskonnot ja katsomukset ovat osa kulttuureja	44
Uskontoja ja katsomuksia tutkitaan tieteellisesti	45
Uskonnot näkyvät rakennuksissa, esineissä ja myyteissä	46
Riitit ovat uskonnollisia tai uskonottomia	47
Uskontojen oppi ja moraali ovat vaikuttaneet kulttuureihin	48
Uskontoja ryhmitellään eri tavoin	49
Maallistumisen myötä uskonnon merkitys muuttuu	50
* Antropologi Margaret Mead	51
Taito ja tehtävät	52

4 Uskontokuntiin kuulumattomat 54

Uskontokuntiin kuulumattomat ovat moninainen ryhmä	56
Jumalan olemassaolosta on erilaisia näkemyksiä	57
Uskontokritiikillä on monia muotoja	58
Sekulaari humanismi uskoo ihmisen omaan järkeen	59
Uskonottomilla on omaa tapakulttuuriaan	60
Uskontokuntiin kuulumattomille opetetaan elämäkatsomustietoa	62
Suomessa on monia uskontokuntiin sitoutumattomia yhteisöjä	63
Uskonottomien asema on kansainvälisesti paikoin huono	64
* Esko Valtaoja	65
Taito ja tehtävät	66

5 Kristinusko

68

Kristinusko erkanelee juutalaisuudesta	70
Kristityn elämää rytmittävät kristilliset riitit	71
Jumalanpalvelukseen kokoonnutaan sunnuntaisin	72
Kristityt uskovat kolmiyhteiseen Jumalaan	74
Raamattu on kristittyjen pyhä kirja	75
Kristinuskossa on kolme pääsuuntausta	76
Kristinuskoa harjoitetaan kaikkialla maailmassa	78
* <i>Jeesus Nasaretilainen</i>	79
<i>Taito ja tehtävät</i>	80

6 Islam

82

Islam syntyy Lähi-idässä	84
Islam on läsnä muslimin elämänvaiheissa	85
Islam vaikuttaa toisinaan ammatinvalintaan	86
Muslimit rukoilevat viisi kertaa päivässä	87
Muslimit uskovat Jumalaan ja profeetta Muhammadiin hänen lähettiläänään	88
Muslimit paastoavat ja antavat almuja	90
Pyhiinvaellus Mekkaan on muslimin elämän kohokohta	90
Koraani on islamin pyhä kirja	92
Islamilainen laki auttaa elämään oikein	93
Islamia harjoitetaan eri puolilla maailmaa	94
* <i>Muhammad</i>	95
<i>Taito ja tehtävät</i>	96

7 Katsomusten kohtaamisia Suomessa

	98
Rakennukset kertovat kulttuureista ja katsomuksista	100
Muinaisusko kohtaa kristinuskon	101
Muinaisuskon perintö näkyy edelleen	102
Saamelaiset ovat pohjoisen alkuperäiskansa	103
Saamelaisten asema on lailla turvattu	104
Uskonnon ja omantunnon vapaus kehittyi hitaasti	105
Ensimmäiset juutalaiset ja muslimit saapuvat Suomeen 1800-luvulla	106
Kaukoidän uskonnot saapuvat Suomeen 1900-luvulla	107
Uusia uskontoja syntyy edelleen	108
Katsomus on Suomessa yksityisasia	109
Katsomuksiin suhtaudutaan monin eri tavoin	110
* Maryan Abdulkarim	111
Taito ja tehtävät	112
Hakemisto	114
Kuvalähteet	118

